

Predgovor 15

Istorijski pregled 16

Izmene u trećem izdanju 20

Opšti pregled 21

Praktična etika 25

Korišćena terminologija 26

Reč zahvalnosti 26

1 Uvod: Čemu kompjuterska etika 29

Scenario 1.1 Da li da kopiram vlasnički softver? 29

Scenario 1.2 Da li da moja kompanija
koristi tehnologiju za iskopavanje podataka? 30

Scenario 1.3 Sloboda izražavanja 31

Scenario 1.4 U čemu se sastoji
moja profesionalna odgovornost? 32

Nove mogućnosti i vakuum u propisima 35

Popunjavanje vakuuma i razjašnjavanje
pojmovnih zavrzlama 37

Tradicionalističko stanovište 38

Kompjuteri u socijalnom kontekstu 44

Moralna i pravna pitanja 46

Da li su problemi kompjuterske etike
jedinstveni? Prvi pokušaj 47Da li su problemi kompjuterske etike
jedinstveni? Dublja analiza 51

Nove vrste tradicionalnih moralnih pitanja 51

Oblikovanje ljudskih postupaka 55

Uloga analogije u kompjuterskoj etici 59

Analoško rasuđivanje je korisno 59

Analoško rasuđivanje je opasno 61

Zaključak 62

2 Filozofska etika 65

Razgraničenje deskriptivnih i normativnih tvrdnji 69

Etički relativizam 71

Ilustrativni slučaj 77

Utilitarizam 79

Intrinsična i instrumentalna vrednost 80

Postupci nasuprot pravilima 83

Kritika utilitarizma 86

Ilustrativni slučaj 87

Deontološke teorije 89

Ilustrativni slučaj 93

Prava 95

Prava i teorije društvenog ugovora 97

Rolsovska pravda 97

Etika vrline 100

Individualna etika i etika socijalne politike 101

Zaključak 102

3 Profesionalna etika 105

Scenario 3.1 Zabrinutost za bezbednost? 105

Scenario 3.2 Koliko bezbednosti
je dovoljno bezbednosti? 106

Scenario 3.3 Konflikt interesa 107

Čemu profesionalna etika? 107

Karakteristike profesijâ 112

Sistem profesijâ 115

Da li je bavljenje kompjuterima profesija? Da li su stručnjaci
za kompjutere stvarno „profesionalci”? 117

Softversko inženjerstvo 122

Profesionalni odnosi 123

Odnos poslodavca i zaposlenog 123

Odnos klijenta i profesionalca 127

Odnos društva i profesionalca 130

Odgovornosti u konfliktu 134

Etički kodeksi i kodeksi profesionalnog postupanja 136

Kolektivna odgovornost 139

Zaključak 140

4 Etika i Internet I – onlajn etika 143

Scenario 4.1 Slučaj Roberta Morisa 143

Scenario 4.2 Virus „Melisa“ 145

Scenario 4.3 Iznuda putem krađe brojeva
kreditnih kartica 146

Scenario 4.4 Sajber-proganjanje 147

Scenario 4.5 „Šamaranje“ 148

Scenario 4.6 Slanje neželjene elektronske pošte 149

Tri moralno značajne karakteristike 153

Globalni opseg komunikacije mnogih sa mnogima 154

Anonimnost 156

Mogućnost reprodukcije 162

Etički značaj 163

Hakovanje i hakerska etika 166

Nove vrste starog zločina 174

„Netiketa“ 176

Politika propisa 179

Zaključak 181

5 Privatnost 183

Scenario 5.1 Prikupljanje finansijskih sredstava
i potencijalni donatori 183

Scenario 5.2 Odnosenje podataka kući 185

Scenario 5.3 Nadzor na radnom mestu 186

Scenario 5.4 „Iskopavanje“ podataka 187

Ima li tu ičeg novog 188

Razumevanje problema odnosa kompjutera
i privatnosti 196

Upotreba informacija 196

Lična privatnost 199

Informacija kao posrednik u međuljudskim odnosima 200

Odnos između individue i organizacije 202

Kompjuterska privatnost u novom okviru	
– privatnost kao socijalno dobro	206
Mogući protivargumenti	209
Zakonska potka	212
Globalna perspektiva	214
Predlozi za bolju zaštitu privatnosti	215
Krupne konceptualne promene	
i inicijative u pravosuđu	216
Stručnjaci za kompjutere	217
Tehnologija	218
Propisi u institucijama	218
Lične akcije	219
Zaključak	220

6 Svojinska prava nad kompjuterskim softverom 223

Scenario 6.1 Nabavka piratskog softvera	
u inostranstvu	223
Scenario 6.2 Krađa ideje	224
Scenario 6.3 Usavršavanje softvera	225
Definicije	229
Problem	231
Postojeća pravna zaštita	232
Autorska prava	233
Poslovna tajna	238
Patentna zaštita	241
Sažeti prikaz pravnih mehanizama	245
Filozofske osnove svojine	246
Argument o prirodnim pravima	247
Kritika argumenta o prirodnim pravima	248
Protiv vlasništva nad softverom	252
Konsekvencijalistički argumenti	254
Loše posledice odsustva vlasništva	254
Dobre posledice vlasništva	256

Zaključci filozofske analize svojine	257
Da li je pogrešno kopirati vlasnički softver?	258
Kopiranje softvera je nemoralno zato što je nezakonito	260
Zaključak	265

7 Odgovornost i kompjuterska i informaciona tehnologija

Scenario 7.1 Virtuelno silovanje	267
Scenario 7.2 Korišćenje sistemâ za donošenje odluka	269
Scenario 7.3 Odgovornost provajdera internet-usluga za oglasne table	270
Scenario 7.4 Problem „milenijumske bube“	271
Razuđena značenja odgovornosti	273
Kupovina i prodaja softvera	277
Kategorički imperativ	278
Ugovorni odnos	282
Delikti	282
Da li je softver proizvod ili usluga?	283
Nemar	288
Problem 2000 („milenijumska buba“)	290
Rasplinjavanje odgovornosti	293
Pitanja u vezi sa Internetom	299
Odgovornost provajdera	300
Virtuelna akcija	302
Zaključak	307

8 Etika i Internet II – socijalne implikacije i socijalne vrednosti

Tehnologija i socijalne promene	311
Šta se smatra „socijalnom revolucijom“?	313
Da li je u pitanju promena, ili se učvršćuje status quo?	314
Da li je tehnologija dobra ili loša?	315

Otelotvorene, ojačane i oslabljene vrednosti	316
Demokratske vrednosti na Internetu	322
Neposredovana interakcija mnogih sa mnogima (Argument br. 1)	324
Informacija je moć (Argument br. 2)	326
Više moći onima koji su manje moćni (Argument br. 3)	328
Rezime tri prethodna argumenta	328
Da li je Internet demokratska tehnologija?	329
Dostupnost Interneta i problem digitalne podele	336
Obrazovanje	341
Posao i radne sposobnosti	343
Mogućnost slanja/dobijanja informacija i osnivanja udruženja	343
Sveobuhvatni argument	344
Drugi oblici neravnopravnosti: rodna, rasna i neravnopravnost lica sa hendikepom	345
Sloboda izražavanja	346
Dalekosežna i buduća pitanja	348
Kako treba zaštititi slobodu govora?	
Kako treba zaštititi privatnost na Internetu?	349
Jurisdikcija	349
Sistemi poverenja	350
Odsečenost	351
Zaključak	352
Literatura	355
Indeks	361